Vertikale grada

Maksimović, Srđana

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:251:477699

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

THE ACADEMY OF ARTS AND CULTURE IN OSIJEK

Repository / Repozitorij:

Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek

zir.nsk.hr

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STORSSMAYERA U OSIJEKU

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

ODSJEK ZA VIZUALNE I MEDIJSKE UMJETNOSTI

SVEUČILIŠNI PREDDIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

SRĐANA MAKSIMOVIĆ

VERTIKALE GRADA

ZAVRŠNI RAD

Mentor: doc. art. Hrvoje Duvnjak

Osijek, 2020.

SADRŽAJ:

1. UVOD…….....…….....1

2. OPIS RADA …….....…….....1

3. MODERNA ARHITEKTURA.....2
3.1. DAME ZAHA MOHHAMAD HADID..... 3

4. VEDUTA (GRADSKI KRAJOLIK U UMJETNOSTI KROZ POVIJEST).....3
4.1. RICHARD ESTES.....4
4.2. YVONNE JACQUETTE..... 6

5. PROCES IZRADE …….....…….....……...7
5.1. POVIJEST ULJANOGA SLIKARSTVA.....11
5.2. BOJA.....11

4. ZAKLJUČAK…….....……11

5. SAŽETAK …….....……12

6. POPIS SLIKOVNOGA MATERIJALA ….....…….....13

7. LITERATURA.....14

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Srđana Maksimović potvrđujem da je moj završni rad
diplomski/završni

pod naslovom Vertikale grada

te mentorstvom doc. art. Hrvoje Duvnjak

rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, 17.09.2020.

Potpis

Srđana M.

1. UVOD

"Arhitektura je umjetnost rasipanja prostora" Philip Jonson

Ovaj završni rad naziva "Vertikale grada" posvećen je slikarstvu, preciznije mediju slikarstva. Slika je stvarana po predlošku fotografije. Ideja koja me vodila na putu prema realizaciji završnoga rada rodila se iz osobnog oduševljenja neboderima koje me pratilo još od malih nogu; neobičnosti i kolosalnosti njihove arhitekture, impozantnosti samog njihovog prisustva ali i dihotomije toga sa funkcionalnosti, gostoljubivosti takoreći koja proizlazi iz same njihove svrhe pružanja utočišta. Slika prikazuje djelo arhitekture (toranj u Melbournu okružen zgradama) naslikano na medijapanu. Koristila sam uljane boje. Inspirirana radom arhitektice Zahe Hadid i njezinom arhitekturom koja se odlikuje "snažnim futurističkim linijama zakrivljenih i izduženih formi" s "više perspektivnih točaka i iscjepkane geometrijie, čime se priziva kaos modernoga života" odlučila sam se za ovaj rad. Veliku inspiraciju pronašla sam i kod umjetnika Richarda Estesa te umjetnice Yvonne Jacquette čija se djela također tiču urbanih krajolika.

2. OPIS RADA

Osnova koncepta se pojavila u drugom semestru treće godine preddiplomskoga studija na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku. Kao što sam navela u uvodu, inspirirana arhitekticom čija se djela odlikuju snažnim futurističkim linijama odlučila sam se za ovaj rad. Kako bih povezala svoje oduševljenje prema arhitekturi pomoću slikarstva, činilo mi se konstruktivnom idejom kroz fotografiju koja mi je služila kao predložak pokušati što bolje dočarati moje viđenje tornja u Melbournu te ga prenijeti na medijapan. Slika prikazuje toranj u Melbournu arhitektice Zahe Hadid okružen zgradama, a pripada žanru gradskoga krajolika (veduta). Prikaz je naznačen unutar planova koji definiraju privid prostora i tematske naznake. Osmatrajući sliku, vidimo planove koje prate prikaz dubinskoga prostora. U prvom planu su dvije manje zgrade. U drugom planu paralelno i simetrično biva glavni akter slike, toranj u Melbournu koji odudara od ostatka nebodera ali i svega što ga okružuje. U treći plan spadaju zgrade koje su najviše, a u četvrtom planu vidimo tek naznačene zgrade koje su od nas daleko. Lijevo i desno su zgrade koje povezuju prvi, drugi i treći plan. Dubina prostora definirana je planovima. Osnovni raspored elemenata kreće se okomito, uspravno te je kompozicija vertikalna. Ona kao takva označava rast, uzdignuće i polet. Privid prostornih odnosa postignut je rasporedom objekata, odnosno zgrada, kao i prividom trodimenzionalnog volumena. Govoreći o perspektivi, na slici vidimo da je ona atmosferska. Atmosfersku perspektivu karakterizuju tri promjene: obrisi (u prednjem planu su oštri, a u daljini se omekšavaju), tonovi boja (u prednjem planu su intenzivni i kontrasni, a u daljini blijede) i spektar boja (blizu su većinom tople, reducirajući se udaljavanjem na modre). Na ovu sam se fotografiju odlučila, kako sam navela ranije, inspirirana umjetnicom Yvonne Jacquette. Upravo su me njezini prikazi zračnih pejzaža potaknuli na stvaranje slike bazirane na fotografiji snimljenoj iz zrakoplova. Jer mi ljudi, vodeći svoje uobičajene, prozaične živote generalno gledano nemamo taj blagoslov svakodnevnoga osmatranja svijeta sa visine. Tek rijetki među nama, pomoću znanosti, imaju tu privilegiju. A ono što vide, uvijek ih dovodi do realizacije koliko je sve ono što smatramo velikim zapravo maleno, krhko i dragocjeno. Iz te kvalitete omogućavanja prevrednovanja, čini mi se, proizlazi moja inklinacija perspektivama sa udaljenosti, u ovom slučaju iz ptičje perspektive. Praktično gledano, ptičja perspektiva se razlikuje većim dometom i jasnoćom, kao i boljom preglednošću. Kada analiziramo format slike, vidimo da je u pitanju vertikalno postavljeni pravokutnik, a raspored unutar formata ukazuje na asimetričnu raspodjelu lijeve i desne strane pa imamo osjećaj da je desna strana teža od lijeve. Na desnoj polovici formata dominiraju jači tonovi plave boje, dokle na lijevoj imamo više svjetlijih tonova. Dominantni kontrasti su svijetlo-tamni. Privid ulaska svjetla je na desnoj strani formata, a najosvjetljeniji je sam toranj u centru slike. Slika prikazuje razdoblje između dana i noći, odnosno suton, pa su stoga i boje tamnije. Plava boja prevladava cijelim djelom. Odlučila sam se za tu boju zbog njezinog simbolizma ali i mog osobnog suda da baš plava boja omogućava radu emanirati u vidljivo pojmove udaljenosti i beskonačnosti.

Nastavljajući o daljnjoj simbolici djela, u njemu sam pokušala dočarati, suptilno koliko već mogu, reduciranje života modernoga čovjeka na napredak nauštrb svrhe, na maničnu

kompeticiju iz koje niču užurbanost i usamljenost ali i vrst straha koji, premda je skriven i premda čovjek sve čini da ga zakopa, i dalje je tu, i dalje preživljava, u svom njegovom vitriolu i otrovnosti. Ove kolosalne zgrade, natječući se u borbi zaklanjanja neba i prkoseći jedna drugoj, istovremeno prkose i nama, ljudima; one su naših ruku djelo, a eto su baš postavljene tako da zaklanjaju ono za čime imamo najveću potrebu, samu naime slobodu, prirodu, sunce, svijet... Dolazi se do ideje da si je čovjek spreman negirati svijet samo kako bi stvorio lažnu sliku o njegovu osvajanju. Ali opet, u svemu se tomu kanda nalazi i odraz nade. U obliku doslovnoga odraza, onoga na masivnu staklu, a koji prikazuje svijet čija veličina nikuda nije nestala, svijet koji je i dalje tu, možda stvarno ostraciziran i zaboravljen od čovjeka, ali koji na čovjeka još uvijek čeka.

3. MODERNA ARHITEKTURA

Moderna arhitektura je zbirni naziv za urbanističko i arhitektonsko stvaralaštvo prve polovice dvadesetoga stoljeća koje je odbacilo historicizam i secesiju te se u teoriji i praksi priklonilo načelima funkcionalizma, konstruktivizma i niza usporednih umjetničkih smjerova. Njezini začeci su se nazirali već u drugoj polovici devetnaestoga stoljeća kad su se počeli primjenjivati novi industrijski materijali; lijevano željezo, staklo, beton (L. H. Sullivan). Avangardni umjetnički smjerovi i skupine (futurizam, kubizam, ekspresionizam, purizam, neoplasticizam) utjecali su na razvoj novoga pristupa arhitektonskom stvaralaštvu kao i O. Wagner i A. Loss u Austriji, H. P. Berlage u Nizozemskoj, P. Behrens u Njemačkoj i F. L. Wright u Sjedinjenim Američkim Državama. Bauhaus (prva moderna visoka škola za gradnju i umjetničko oblikovanje koju je W. Gropius osnovao u Weimaru 1919.), Le Corbusier (začetnik i idejni tvorac funkcionalizma 1920-ih) i međunarodno udruženje arhitekata CIAM (osnovano 1928. godine) su imali veliki utjecaj na razvoj moderne arhitekture i urbanizma te djela L. Miesa van der Rohea, R. Neutre, O. Neimeyera i drugih.

Snažnim zamahom izgradnje svršetkom Drugoga svjetskoga rata načela moderne arhitekture postala su doktrinom pa su se arhitektura i urbanizam u drugoj polovici dvadesetoga stoljeća našli u razdoblju kritičkoga preispitivanja. Uz razvitak stereometrijskih volumena od čelika i stakla, pretežno poslovnih zgrada, ostvaruju se i maštoviti, plastično modelirani volumeni kod kojih se često javlja motiv prenapregnute betonske ljuske. Napušta se strogi racionalizam i formalizam, koristi se povijesni eklekticizam (P. Johnson), negdje prevladava težnja za ekspresijom materijala i oblika, tzv. brutalizam (L. Kahn, K. Tange) a dio se arhitekata oslanjao i na regionalno, odnosno lokalno graditeljstvo (A. Aalto). Na temeljnim postavkama moderna arhitektura je razvila mnoge smjerove: metabolizam, high-tech, postmodernizam itd.

3.1. DAME ZAHA MOHAMMAD HADID

Zaha Hadid bila je ugledna britanska arhitektica i dizajnerica iračkoga podrijetla, rođena 1950. godine, u vrijeme kada je modernizam smatran glamurom. Odrasla je u jednoj od prvih Bauhaus kuća. Studirala je arhitekturu u Arhitektonskom udruženju. Slikarstvo i crtanje, posebno u ranom razdoblju, važne su tehnike istrage njezina dizajna. Njezina arhitektura je prikazana na svjetskim izložbama, a mnoga se djela nalaze u važnim muzejskim zbirkama. Poznata je kao arhitektica koja pomiče granice arhitekture i urbanoga dizajna. U svojemu radu eksperimentira s novim prostornim konceptima koji intenziviraju postojeće urbane krajolike i obuhvaćaju sva područja dizajna, od urbanih razmjera do interijera i namještaja. Poznata je po nizu temeljnih radova, poput vatrogasne postaje Vitra (1993., Weil am Rhein, Njemačka), Zone uma Milenijske kupole (1999., Greenwich, Velika Britanija), skakaonice (2002., Innsbruvk, Austrija) i Rosenthalova centra za suvremenu umjetnost (2003., Cincinnati, Ohio).

4. VEDUTA(GRADSKI KRAJOLIK) U UMJETNOSTI KROZ POVIJEST

Veduta (tal.; pogled; izgled; vidik) je slikarsko ili grafičko djelo u kojem je vjerno i često topografski točno prikazan dio grada ili krajolik s arhitektonskim objektima. U vedutama je osnovni element perspektiva, kojom se ostvaruje privid prostornosti, a često su oživljavane i sitnim ljudskim likovima, odnosno skupinama ljudi. Najstariji primjeri vedute kao umjetničkoga prikaza fizičkih aspekata grada ili urbanoga područja u vizualnim umjetnostima datiraju još iz prvoga stoljeća nove ere. Primjer je freska u Trajanovim kupalištima u Rimu koja prikazuje pogled na drevni grad iz ptičje perspektive. U srednjemu su se vijeku gradski krajolici pojavili kao podloga za portrete i scene iz Biblije. Od šesnaestoga do osamnaestoga stoljeća izrađeni su brojni otisci bakropisa kao i sami bakropisi koji prikazuju gradove iz ptičje perspektive. Funkcija ovih otisaka bila je omogućiti preglednost sličnu onoj zemljovida.

U drevnoj Kini pomične slike poput Qingming Shanghe nude panoramski pogled na prikazane gradove. Sredinom sedamnaestoga stoljeća gradski krajolik je postao neovisan žanr u Nizozemskoj. U svojemu poznatom Pogledu na Delft (1660.–1661.), Jan Vermeer naslikao je prilično točan portret grada Delfta. Gradovi poput Amsterdama, Haarlema i Haga također su postali popularnim temama slikanja. Slikari iz mnogih drugih europskih zemalja (Velike Britanije, Francuske, Njemačke...) slijedili su nizozemski primjer.

U osamnaestom stoljeću gradsko je slikarstvo procvalo u Veneciji (Canaletto, Guardi). Krajem devetnaestoga stoljeća impresionisti su se usredotočili na atmosferu i dinamiku svakodnevnoga života u gradu. Prigradska i industrijska područja, gradilišta i željeznička dvorišta također su postali predmetom gradskih pejzaža. Tijekom dvadesetoga stoljeća pažnja je usmjerena na apstraktnu i konceptualnu umjetnost, a time je stvaranje gradskih pejzaža postalo rjeđe. Američki slikar Edward Hopper, koji je ostao vjeran figurativnom slikarstvu, stvorio je intrigantne slike američke scene. Oživljavanjem figurativne umjetnosti krajem 20. stoljeća dolazi do revalorizacije gradskoga krajolika. Poznati živi slikari gradskoga krajolika su Rackstraw Downes, Antonio López García i Richard Estes. Specijalnost zračnih gradskih pejzaža bila je američke umjetnice Yvonne Jacquette.

4.1 RICHARD ESTES

Richard Estes je američki umjetnik poznat po svojim fotorealističnim slikama. Njegove slike prikazuju gradske pejzaže. Prepoznatljiv je po svjetlucavim površinama nehrđajućega čelika, telefonskih govornica i izloga. Poput Chucka Closea, Audrey Flack i Vije Celmis, Estets stvara slike dobivene s fotografija preciznim i gotovo nevidljivim potezima kista. 1968. godine galerija Allan priredila je Estesu prvu samostalnu izložbu poslije koje se mogao usredotočiti na samostalni rad. Estes se u novije vrijeme koristi digitalnim softverom za manipulaciju i kombiniranje više fotografija za svoj izvorni materijal. Njegovi radovi se čuvaju u zbirkama Muzeja moderne umjetnosti u New Yorku, Nacionalne umjetničke galerije u Whashingtonu, Umjetničkom institutu u Chicagu i Visokom muzeju umjetnosti u Atlanti.

Slika 1. „Avenija Columbus u ulici 90“, 1974., Richard Estes

Slika 2. „Pobijeći u život“, 1993., Richard Estes

4.2 YVONNE JACQUETTE

Yvonne Jacquette je također američka slikarica i grafičarka. Posebno je prepoznatljiva po prikazima zračnih pejzaža, kosim zračnim pogledima na gradove ili mjesta u niskim nadmorskim visinama, često naslikanim prepoznatljivom pointilističkom tehnikom. Trenutno je predstavlja DC Moore Gallery u New Yorku. Jacquettina djela započinju studijama stvaranim pastelnim papirima ili fotografijama snimljenim iz zrakoplova, nebodera ili unajmljenih zrakoplova. Često letenje joj je omogućilo bolje razumijevanje formiranja oblaka. Njezine slike su intenzivno obojane. Detaljno su razrađene panorame gradova i sela u različitim danima i noćima. Jedinstvene scene i radikalni uglovi skreću pozornost promatrača, građevine koje zauzimaju urbane pejzaže gotovo antropomorfizirajući.

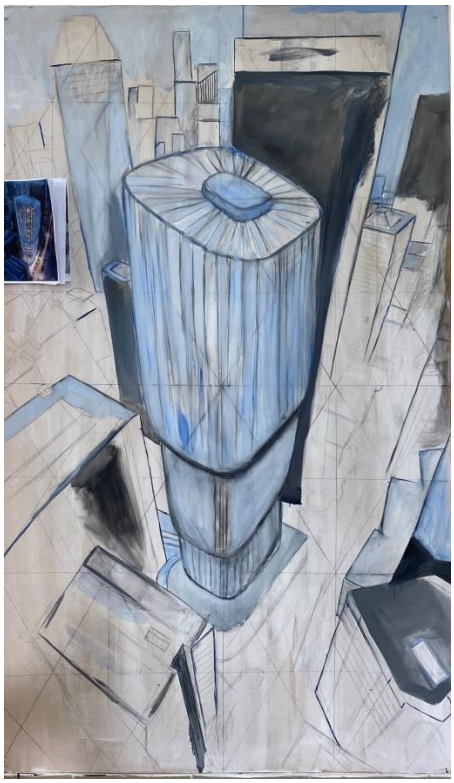
Slika 3. „Chryslerova zgrada u sumrak“, 1987., Yvonne Jacquette

Slika 4. „Zgrada carstva II“,2009., Yvonne Jacquette

5. PROCES IZRADE

Medijapan (vertikalno postavljeni pravokutnik) formata 220x130cm preparirala sam akrilnom bijelom bojom. Sliku sam stvarala po predlošku fotografije. Nakon preparacije zbog što preciznijeg prijenosa napravila sam mrežu pomoću koje sam što bolje prenijela crtež na medijapan. Iscrtavši medijapan olovkom, počela sam ga oslikavati uljanim bojama. Na samom početku bilo je potrebno grubo podslikavanje velikim i širokim kistovima. Podslikavala sam lazurno. Poslije podslikavanja stavljala sam deblji sloj boje i koristila manje kistove. Kako se rad sušio, od gruboga sam slikanja prelazila na detalje koje sam slikala kistovima različitih veličina. Na samom kraju koristila sam se i ravnalom kako bi rad izgledao što pravilnije i "čvršće". Djelom dominira plava boja. Vidimo različite nijanse plave (od najsvjetlije do najtamnije) te boje kao što su žuta i smeđa.

Slika 5. „proces izrade završnog rada 1/8 “

Slika 6. „proces izrade završnog rada 2/8“

Slika 7. „proces izrade završnog rada 3/8“

Slika 8. „proces izrade završnog rada 4/8“

Slika 9. „proces izrade završnog rada 5/8“

Slika 10. „proces izrade završnog rada 6/8“

Slika 11. „proces izrade završnog rada 7/8“

Slika 12. „završni rad 8/8“

Slika 13. „Vertikale grada“ 2020.

5.1 POVIJEST ULJANOGA SLIKARSTVA

Uljano slikarstvo u prošlosti seže mnogo prije razdoblja braće Van Eyck koji su popularizirali tu slikarsku tehniku. Već se u njemačkom Strasburškom manuskriptu (srednjovjekovnom zapisu o slikarstvu) pojavljuje recept za pripremanje kuhanog i osunčanog, sušivog ulja za mljevenje čije se pigmente miješane sa smolom dodaje bojama. U Cenninijevu Libro dell'arte opisane su tehnike zidnoga slikarstva i recepti za jajčane tempere ali i upute kako pripremiti sušivo ulje koje je kao medij isprva bilo omiljenije u sjevernoj Europi nego u južnoj. Uporaba boja pripremljenih s uljem u Veneciji je tijekom 15. stoljeća postajala sve češćom, a do početka 16. stoljeća uljane su boje kao medij štafelajnoga slikarstva već prihvaćene u cijeloj Italiji i ostatku Europe.

Uljana se boja može nanostiti tankim, transparentnim ili debelim, impasto namazom. Mokrom uljanom bojom na površini se slike može raditi mnogo dulje nego nekim drugim slikarskim medijem, a ona omogućava i niz specifičnih efekata miješanja te sigurno dodavanje svježih boja. Zato je uljana boja izvrstan medij za pejzažno slikarstvo na otvorenom. Nakon sušenja, boje ne mijenjaju izgled pa je zbog toga taj medij mnogo izravniji od sličnih medija gvaša ili akrila.

5.2. PLAVA BOJA

Boje su zapravo proizvod kombinacije svjetla i vida. One se pojavljuju jer predmeti apsorbiraju dio svjetlosti, a refletiraju ostatak. Možemo reći da je plava boja najzastupljenija boja u današnjoj vizualnoj umjetnosti. Budući da se oduvijek povezivala sa vedrim i mirnim nebom, čistim morem i sličnim pojmovima koji su usko vezani uz one prirode i slobode, ljudski je um prigrlio plavu boju kao nešto kardinalno. Premda nekada asocira na ono hladno, udaljeno i melankolično, plava boja se ipak najčešće povezuje s ugodom, opuštanjem, harmonijom, nečim beskonačnim i maštovitim, svemogućim. Jedna je od tri osnovne boje, zajedno sa crvenom i žutom. Kroz povijest se koristila i u dekoracijama, onima nakita primjerice ili vitraža, u kojima su ju umjetnici koristili pri prikazivanju prirode kao i stvaranju ozračja nabijenog određenim emocijama.

6.ZAKLJUČAK

Ovaj rad predstavlja odraz mene. Zgrada koja se nalazi u centru (toranj u Melbournu) jednoga grada, odudarajući od ostatka kompleksa nebodera ali i svega što ju okružuje je nešto što me inspirira u ovom slučaju. Možda ne najmasivnija u čitavom prizoru ali svakako je posebna zgrada u pitanju, makar po mom skromnom mišljenju. Unikatna na svoj način, ona mi govori da čovjek ne mora biti najbogatiji ili najljepši kako bi bio primijećen, ali ako smo vjerodostojni i vjerni sebi, ako ustrajemo u originalnosti, na putu vrijednom cijenjenja svakako ćemo se naći. Očarana od malih nogu modernom arhitekturom i inspirirana arhitekticom Zahom Hadid te umjetnicima Richardom Estesom i Yvonne Jacquette uspjela sam stvoriti ovaj rad. To je spoj arhitekture i slikarstva, spoj nečega naizgled antipodalnog ali što opet jedno bez drugoga ne može. I vjerujem da nisam jedina. Vjerujem da postoji još takvih kakva sam ja, koji se nalaze oduševljeni ovakvom arhitekturom i generalno takvim urbanističkim planovima u kojima promatrač može vidjeti apsolutno sve u odrazu masovnoga stakla sjedinjenoga sa zidinama koje ga okružuju.

7.SAŽETAK

Završni rad se temelji na ideji povezivanja arhitekture i slikarstva. Pod nazivom "Vertikale grada" rad je posvećen slikarstvu te je stvaran po predlošku fotografije. Oduševljenje neboderima, arhitekturi i onomu neobičnom dovelo je do krajnjeg rezultata. Slika prikazuje arhitekturu koja je naslikana uljem na medijapanu dimenzija 220x130cm. Za slikanje tornja u Melbournu sam se odlučila inspirirana arhitekticom Zahom Hadid te umjetnicima Richardu Estesu i Yvonne Jacquette. Slika pripada žanru gradskoga krajolika, a možemo reći i zračnih pejzaža zbog ptičje perspektive. Smatram da bi vigoroznost djela bila utoliko manja kad ne bi bilo dominantnoga kontrasta svjetla i tame, kao i same plave boje koja daje dojam udaljenosti, beskrajnosti, imaginacije i hladnoće. Ovim radom sam htjela dočarati redukciju čovjeka 21. stoljeća na usamljenost, užurbanost i strah. Kod potonjeg mislim na strah suptilno postojan između zgrada, oživljavan samom njihovom kolosalnošću, samim njihovim vertikalama i horizontalama koje nam ne dozvoljavaju vidjeti ih, a prkose jedna drugoj. Zauzvrat se u svemu tomu pekulijarna stvar događa - promatraču se dok osmatra ples veličine i goropadnosti ipak daje mogućnost vidjeti svijet u odrazima masivnoga stakla. A toga je svrha, više od svega, podsjetiti ga da ono u što gleda nije sav njegov svijet. Kroz djela Yvonne Jacquette i Richarda Estesa dolazim do ideje o spajanju arhitekture i slikarstva, a što premda su umijeća koja jedno od drugoga odudaraju, smatram da ipak jedno bez drugoga ne mogu. Možda ne najmasivnija u prizoru ali svakako najneobičnija i, po mom mišljenju, posebna na svoj način, arhitektura građevine kao što je toranj u Melbournu mi pomaže dati odgovor na pitanje o stvarnom sustavu vrijednosti. Vrijede li naša djela zato što su drugi tako zaključili ili zato što mi u njima uživamo? Što nam znači biti velikima naspram drugih ako se u sebi smatramo manje vrijednim od svih? Završni rad se bazira na mojemu oduševljenju modernom arhitekturom. Cilj je bio prikazati viđenje arhitekture sa stajališta mene kao umjetnice. Kako bih to uopće učinila, bilo je pivotalno arhitekturi prići sa velikim respektom, cijeneći razlike između arhitekture i slikarstva a njegujući one aspekte kojima se međusobno komplimentiraju. Stoga sam morala poći od sebe, pazeći da ni na što ne gledam svisoka i ničemu ne prilazim nestrpljivo. Svršetkom ovoga rada, nadam se da sam u tomu i uspjela.

Ključne riječi: arhitektura, slikarstvo, fotografija, toranj u Melbournu
Keywords: architecture, painting, photography, tower in Melbourne

8.POPIS SLIKOVNOGA MATERIJALA

(Slike s interneta)

Slika 1. „Avenija Columbus u ulici 90“, 1974., Richard Estes
Slika 2. „Pobijeći u život“, 1993., Richard Estes
Slika 3.„Chryslerova zgrada u sumrak“, 1987., Yvonne Jacquette
Slika 4. „Zgrada carstva II“,2009., Yvonne Jacquette

(*Slike autora)*

Slika 5. „proces izrade završnog rada 1/8“
Slika 6. „proces izrade završnog rada 2/8“
Slika 7. „proces izrade završnog rada 3/8“
Slika 8. „proces izrade završnog rada 4/8“
Slika 9. „proces izrade završnog rada 5/8“
Slika 10. „proces izrade završnog rada 6/8“
Slika 11. „proces izrade završnog rada 7/8“
Slika 12. „proces izrade završnog rada 8/8“
Slika 13. „Vertikale grada“ 2020.

9. LITERATURA:

1. Smith, Ray, *Slikarski priručnik,* Zagreb, 2006.

2. Wilmerging, John. *Richard Estes,* New York: Rizzoli, 2006.

3. Arthur, John. Richard Estes*: Paintings&Prints,* Petaluma, California: Pomegranate Communications, 1993.

4. Yvonne Jacquette*: Evening*, Chicago & New York, 2000.